

Startnotitie mobiliteit gemeente De Fryske Marren

Portefeuillehouder(s):	<i>Irona Groeneveld</i>
Datum voorstel:	<i>8 oktober 2024</i>
Aantal bijlagen:	<i>1. GVVP 2016 2. projectorganisatie</i>
Behandeld door (initiatiefnemer voorstel):	
Team:	<i>Ruimtelijke Ontwikkeling</i>

Onderwerp: Mobiliteitsprogramma, mobiliteitsplan en uitvoeringsprogramma gemeente De Fryske Marren

Aanleiding:

Het Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) is van 2016 en is toe aan actualisatie. Dit is nodig omdat er op het gebied van verkeer en mobiliteit veel ontwikkelingen zijn. Hierbij valt te denken aan:

- Nieuwe wet-, en regelgeving als Omgevingswet, Klimaatakkoord en Schone Lucht Akkoord
- Provinciaal Regionaal Mobiliteitsprogramma
- Risico gestuurde aanpak verkeersveiligheid
- Verduurzaming van mobiliteit
- Beschikbaarheid en gebruik van mobiliteitsdata
- Ruimtelijke ontwikkelingen

Deze startnotitie beschrijft het proces om te komen tot een mobiliteitsprogramma en mobiliteitsplan voor de gemeente. Het nieuwe mobiliteitsprogramma en mobiliteitsplan is van groot belang voor alle inwoners en bedrijven. Er wordt immers beschreven welke wijzigingen op het gebied van verkeer en vervoer, weginrichting, bereikbaarheid en parkeren in de komende periode van toepassing zullen zijn. Volgens de beslisboom participatie vraagt de realisatie van een nieuw mobiliteitsprogramma en mobiliteitsplan ruimte voor participatie. De uitkomst binnen het afwegingskader participatie geeft aan dat adviseren/raadplegen gewenst is.

Het doel van deze startnotitie is om gezamenlijk de kaders, het te doorlopen proces en wijze van participatie voor de actualisatie van het gemeentelijk verkeers- en vervoerbeleid te bepalen.

Mobiliteitsprogramma

Met de invoering van de Omgevingswet is het “oude” Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) van 2016 toe aan actualisatie. De basis voor het mobiliteitsprogramma ligt bij de omgevingsvisie. De omgevingsvisie is een samenhangend strategisch plan over de fysieke leefomgeving. Deze visie is door de gemeenteraad in 2022 vastgesteld. De uitwerking hiervan naar beleidsthema's gebeurt vervolgens via programma's. Het mobiliteitsprogramma vormt, in relatie tot de omgevingsvisie, de basis voor de koers van mobiliteit in De Fryske Marren.

In het op te stellen mobiliteitsprogramma en mobiliteitsplan wordt de koers voor mobiliteit voor de komende jaren beschreven.

Het mobiliteitsprogramma beschrijft de (lange termijn)ambities en speerpunten voor het gemeentelijk mobiliteitsbeleid op hoofdlijnen. Het mobiliteitsprogramma laat een globaal beeld zien hoe wij onze gemeente zien in 2050 op het gebied van mobiliteit. Dit programma vormt de basis voor het op te stellen mobiliteitsplan.

Mobiliteitsplan

Een mobiliteitsplan is een nadere uitwerking van de ambities en speerpunten uit het mobiliteitsprogramma. Het mobiliteitsplan beschrijft de beleidsdoelen op het gebied van mobiliteit en verkeersveiligheid voor de komende 10 jaar. Er wordt beschreven welke maatregelen nodig zijn om het toekomstbeeld uit het mobiliteitsprogramma te bereiken. Het mobiliteitsplan biedt een concreet kader voor toekomstige afwegingen in projecten en ontwikkelingen op verschillende thema's als parkeren, verkeersafwikkeling, langzaam verkeer boven gemotoriseerd verkeer, afwikkeling landbouwverkeer in het buitengebied, scheiden van modaliteiten in het buitengebied etc.

Uitvoeringsprogramma

Tenslotte wordt dit vertaald in een uitvoeringsprogramma voor de korte (< 5 jaar), middellange (5-10 jaar) en lange (> 10 jaar) termijn. In het uitvoeringsprogramma worden alle afzonderlijke te nemen maatregelen voor de korte en de middellange termijn binnen het mobiliteitsplan concreet uitgewerkt en voorzien van een financiële raming. Hierbij wordt, waar mogelijk, de combinatie met groot onderhoud en subsidiemogelijkheden gezocht.

Na vaststelling door de gemeenteraad geeft het plan uitgangspunten voor verkeer en mobiliteit voor de komende jaren. Het uitvoeringsprogramma wordt elke twee jaar herijkt. Onderdeel van het uitvoeringsplan is een prioritering en een raming van de kosten. Aan de gemeenteraad zal vervolgens de keuze worden voorgelegd om te komen tot de vaststelling van het uitvoeringsprogramma en de financiering van de maatregelen.

Deze startnotitie is ambtelijk opgesteld. Het opstellen van het mobiliteitsprogramma, het mobiliteitsplan en het uitvoeringsprogramma wordt uitbesteed aan een adviesbureau.

Wij vragen de gemeenteraad in te stemmen met deze startnotitie en, indien wenselijk, verdere kaders en randvoorwaarden mee te geven aan het participatieproces.

Beoogd effect:

Een vastgesteld gemeentelijke mobiliteitsprogramma, mobiliteitsplan en uitvoeringsprogramma welke in samenwerking met bewoners, bedrijven en andere belanghebbenden tot stand is gekomen.

Met het opstellen van het mobiliteitsprogramma De Fryske Marren, geeft de gemeente richting en sturing aan de mobiliteitsvraagstukken binnen de gemeente en wordt invulling gegeven aan de punten genoemd in kaders en ambities.

Kaders en ambities:

Voor het opstellen van een mobiliteitsprogramma en een mobiliteitsplan is het van belang rekening te houden met de onderstaande kaders:

1. Coalitieakkoord Fûnemint foar moarn 2022-2026

Op basis van het coalitieakkoord is, voor het actualiseren van het verkeers- en vervoerbeleid, het volgende van belang:

- het hebben van een risicoanalyse (inmiddels vastgesteld)
- het realiseren van veilige fietsroutes
- het volledig sluiten van het fiets- en voetpadennetwerk
- het inzetten op slimme oplossingen en andere vervoersmanieren
- ontwikkelingen rondom de Lelylijn

2. Omgevingsvisie gemeente De Fryske Marren

- de omgevingsvisie vloeit voort uit de Omgevingswet. De visie is een integrale, langetermijnvisie voor de fysieke leefomgeving, zoals verkeer en vervoer, milieu, water, natuur, landbouw en cultureel erfgoed. Omgevingsvisie De Fryske Marren is in 2022 door de raad vastgesteld.
- we investeren in toekomstbestendige mobiliteit
- we spelen flexibel en adequaat in op nieuwe ontwikkelingen
- we maken bestaande bedrijven toekomstbestendig en aanleg van nieuwe bedrijventerreinen concentreren we bij Joure en Lemmer
- we hechten groot belang aan een goede en veilige bereikbaarheid
- we pakken de onveilige verkeerssituaties met een hoog risico op ongevallen aan
- we zetten in op een veilig fietsnetwerk en uitbreiding van het fietsroutenetwerk
- we doen aan verkeerseducatie voor meer veiligheid

3. Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV)

De gemeentelijke ambitie is: nul verkeersslachtoffers in 2050.

Het achterliggende doel van het SPV is het terugbrengen van het aantal verkeersdoden naar nul in 2050.

In onze gemeente is het jaarlijks aantal verkeersdoden op de gemeentelijke wegen gelukkig relatief laag (gemiddeld minder dan 2 per jaar). Gezien dit relatief lage aantal is onze ambitie nul verkeersslachtoffers (doden en gewonden) in 2050. Hoewel dit in de praktijk geen keiharde doelstelling kan zijn, is het uiteindelijke doel om in 2050 een zo laag mogelijk aantal verkeersslachtoffers te hebben, met nul verkeersslachtoffers als ultiem eindbeeld.

4. Volkshuisvestingsprogramma De Fryske Marren 2024 - 2028

- woningbouw in de gemeente
- nieuwe wijken en uitbreiding van kernen in de gemeente
- differentiatie parkeernormen

5. Nationale Omgevingsvisie

- Het Rijk zet in op een goede en betrouwbare infrastructuur in 2050 als onderdeel van een veilig, robuust en duurzaam mobiliteitssysteem.

6. Klimaatakkoord Parijs 2020-2050

- In het Klimaatakkoord zijn internationale afspraken gemaakt over de maximale CO₂-uitstoot voor mobiliteit. Zo neemt elektrisch vervoer een behoorlijke vlucht en daar mee de laadinfrastructuur. Tevens zal de vraag naar deelmobiliteit de komende jaren toenemen. Ook worden nieuwe vormen van vervoer geïntroduceerd.

7. Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP)

- In het RMP staan de plannen op het gebied van mobiliteit en infrastructuur voor de komende jaren.

8. Regionaal mobiliteitsbeleid

- Ontwikkelingen en plannen buurgemeenten op het gebied van mobiliteit.

9. VNG-perspectief op mobiliteit in 2050

- toekomst van mobiliteit vanuit gemeentelijk perspectief. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat werkt parallel aan een Mobiliteitsvisie 2050. Met dit VNG-perspectief wordt naar een gezamenlijke basis gezocht, maar we zetten daar een duidelijke uitwerking en belangrijke gemeentelijke uitgangspunten en principes naast.

Ambities:

Voor invulling van het mobiliteitsprogramma en het mobiliteitsplan staan de volgende maatschappelijke opgaven centraal in het toekomstige mobiliteitsbeleid van de gemeente.

1. Een gezonde en veilige fysieke leefomgeving

- investeren in verkeersveiligheid waarbij we prioriteit geven aan wegen met hoog risico op ongevallen (risico gestuurd verkeersveiligheidsbeleid)

- veilige en volledige fiets- en looproutes
- zorgen voor veilige schoolomgevingen
- inzetten op een herkenbaar en uniforme weginrichting
- verkeerseducatie en gedragsmaatregelen voor meer veiligheid
- bescherming van kwetsbare verkeersdeelnemers
- actualisatie nota parkeernormen

2. Duurzaam en schoon

- stimuleren gebruik van openbaar vervoer, fiets en elektrisch rijden
- positieve houding ten opzichte van deelmobiliteit
- onderzoeken uitbreidingsmogelijkheden van het fiets- en wandelroutenetwerk
- reduceren luchtverontreiniging, hittestress en geluidsoverlast

3. Toegankelijk voor iedereen

- inzet voor betaalbaar openbaar vervoer
- toegankelijke openbaar vervoer haltes voor iedereen

4. Bereikbaar voor iedereen

- alle wegen, fiets- en voetpaden zijn van goede kwaliteit
- voldoende openbaar vervoer in kleine kernen
- verbetering van de verbinding met de Randstad
- flexibiliseren parkeernorm voor centrumsituaties
- goede verkeersdoorstroming op rijks-, provinciale en gemeentelijke verkeerswegen

5. Datagedreven

- zicht op intensiteiten en gereden snelheden van motorvoertuigen op onze belangrijkste wegen
- kennis van ongevalscijfers en -gegevens
- in de toekomst nog beter gebruik kunnen maken van data voor het nemen van beslissingen.

6. Slimmer en efficiënter omgaan met de openbare ruimte

- klimaat adaptieve oplossingen combineren met verharding zoals parkeerplaatsen
- verkeersaanpassingen gelijktijdig aanpakken met (groot) onderhoud

Acties en planning:

Stappenplan

Het beleidsproces zal uit de vier onderstaande fases bestaan:

1. Opstarten
 - Opstellen en vaststellen startnotitie door de gemeenteraad
 - Aanbestedingstraject adviesbureau en opdrachtverlening door college. De fases 2 t/m 4 dienen door de adviesbureau's uitgewerkt te worden in de offerte.
2. Mobiliteitsprogramma
3. Mobiliteitsplan
4. Uitvoeringsprogramma

Planning

Op de volgende momenten zullen het college en aansluitend de raad worden geïnformeerd:

1. Behandeling/vaststellen startnotitie door de gemeenteraad (kaderstellend Petaer)
 - startnotitie in oktober/november 2024
 - uitvraag, beoordeling en gunning marktpartijen
 - start participatietraject in maart 2025
2. behandeling/vaststellen mobiliteitsprogramma door college najaar 2025/voorjaar 2026
3. behandeling/vaststellen mobiliteitsplan door de gemeenteraad najaar 2025/voorjaar 2026
4. behandeling/vaststellen uitvoeringsprogramma door de gemeenteraad najaar 2025/voorjaar 2026

Samenwerken en eigenaarschap:

Projectorganisatie:

Hiervoor verwijzen wij u naar de bijlage Projectorganisatie

Participatie

Het mobiliteitsprogramma en mobiliteitsplan wordt een plan voor de samenleving van De Fryske Marren.

Participatie in de vorm van raadplegen vooraf is van belang, zodat alle door bewoners en bedrijven aangedragen problemen en wensen meegenomen kunnen worden in het opstellen van de plannen. Hierdoor ontstaat een beleidsstuk waarin zoveel als mogelijk rekening is gehouden met bewoners, bedrijven en andere belanghebbenden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van Wikselwurk.

Aan de onderstaande partijen wordt vooraf input gevraagd:

1. College en gemeenteraad worden vooraf gevraagd om de richting(en) en thema's voor het mobiliteitsprogramma en mobiliteitsplan helder te krijgen.
2. Belangenvertegenwoordigers van inwoners, plaatselijke belangen, ondernemers, inwonerspanel, onderwijs en andere organisaties en belanghebbenden.
3. Vertegenwoordigers van vakdisciplines binnen de gemeente.
 - communicatie
 - dorpencoördinatoren
 - wonen
 - duurzaamheid/laadinfrastructuur + concessie
 - beheer
 - recreatie
 - waterwegen
 - parkeren
 - evenementen
 - toegankelijkheid
 - ruimtelijke ontwikkeling
 - handhaving
4. Overige belanghebbenden
 - concessiehouders voor het openbaar vervoer
 - Fietzersbond
 - Veilig Verkeer Nederland (VVN)
 - Transport en Logistiek Nederland (TLN)
 - Land- en Tuinbouw Organisatie Nederland (LTO)
 - Adviesraad sociaal domein

Vooraf wordt zoveel mogelijk informatie opgehaald bij bovenstaande partijen. Deze informatie kan onderling uiteenlopen, omdat de belangen van bewoners voor een deel op detailniveau kunnen zijn, zoals het hebben van parkeerplaatsen voor de woning, terwijl vanuit de gemeenteraad een meer overkoepelende visie te verwachten is.

Met de input van alle verkregen informatie wordt het mobiliteitsprogramma en mobiliteitsplan in concept opgesteld. Dit concept zal met het college worden besproken om zoveel mogelijk consensus te verkrijgen.

Na goedkeuring door het college zal het mobiliteitsprogramma en mobiliteitsplan aan de gemeenteraad ter vaststelling worden aangeboden.

Mate van participatie?

Volgens de beslisboom participatie vraagt de realisatie van een mobiliteitsprogramma en mobiliteitsplan ruimte voor participatie. De uitkomst binnen het afwegingskader participatie geeft aan

dat adviseren/raadplegen gewenst is. Dit houdt in dat de inbreng vanuit bewoners, bedrijven en andere belanghebbenden voldoende terug te vinden moet zijn in het nieuwe mobiliteitsprogramma en mobiliteitsplan.

Werkvormen

Voorgesteld wordt om de participatie met bewoners, ondernemers en overige belanghebbenden eerst digitaal te doen. Deze raadpleging kan met een participatietool als bv “Maptionnaire” of een vergelijkbaar programma worden gedaan. Alle belanghebbenden kunnen dan digitaal en op een plek in de kaart aangeven welke problemen worden ervaren.

Vervolgens wordt op locatie ook een aantal sessies georganiseerd, zodat iedereen die de opmerkingen niet digitaal kon melden, dit tijdens deze sessies kan inbrengen. Deze sessies worden in overleg met de dorpencoördinatoren ingepland.

Hiermee ontstaat een goed beeld van de wensen en opmerkingen van deze groepen belanghebbenden. De samenvatting van deze ophaalactie wordt vervolgens gedeeld binnen de verschillende gemeenschappen (Plaatselijk Belang) en de overige belanghebbenden.

Als blijkt dat er na het delen van de opgehaalde informatie nog behoefte is aan een nader overleg, kan dit worden ingepland.

Op deze manier kunnen alle bewoners, bedrijven en overige belanghebbenden hun inbreng hebben in het nieuwe mobiliteitsprogramma en mobiliteitsplan.

Met Communicatie zal vooraf worden afgestemd hoe alle communicatie rond het mobiliteitsprogramma en mobiliteitsplan zal worden opgepakt.

Benodigde capaciteit en middelen:

Naast de afstemming met het College en de gemeenteraad vraagt het nieuwe mobiliteitsprogramma, mobiliteitsplan en uitvoeringsprogramma ook inzet van verschillende vakdisciplines vanuit de ambtelijke organisatie. De verschillende vakdisciplines staan in het hoofdstuk Samenwerken en eigenaarschap genoemd.

Met de aanwezigheid van Communicatie in het Kernteam wordt gewaarborgd dat op verschillende momenten de juiste berichtgeving en terugkoppeling gedaan wordt aan de verschillende betrokkenen.

Het mobiliteitsprogramma, mobiliteitsplan en uitvoeringsprogramma worden door een externe partij opgesteld. De eventuele benodigde middelen nemen we mee in de reguliere planning en controlcyclus.

Evaluatie:

Alle door de gemeenteraad vast te stellen stukken (mobiliteitsprogramma, mobiliteitsplan en uitvoeringsprogramma) worden voorzien van een evaluatie met betrekking tot het participatieproces zoals dat in de startnotitie is vastgesteld. Deze drie evaluaties worden door het kernteam geïnitieerd en worden binnen het projectteam verder behandeld.

Voor alle drie evaluaties geldt dat de verzamelde input moet zijn meegenomen in de uitwerking van de plannen. Dit betekent dat in de stukken wordt weergegeven welke informatie is opgehaald en wat hiermee is gedaan.